

Kommunstyrelsen

Ks § 122

Dnr 2016/00129

Yttrande över "Låt fler forma framtiden" - Betänkande av 2014 års Demokratiutredning

Kommunstyrelsens beslut

Mariestads kommun lämnar följande yttrande över "Låt fler forma framtiden" - Betänkande av 2014 års Demokratiutredning:

Synpunkter på betänkandets förslag:

- Mariestads kommun har inget att erinra mot en ny målsättning för demokratipolitiken "En hållbar demokrati som kännetecknas av delaktighet och jämlikt inflytande". Mariestads kommun har inget att erinra mot förslaget att tillsätta en utredning med uppgift att sammanställa kunskap om hur maktförhållandena i samhället har förändrats sedan millenniumskiftet.
- Mariestads kommun anser inte att en fullmäktigeledamot som flyttat från kommunen ska kunna behålla sitt uppdrag, med undantag för personer som under en kortare period flyttar från kommunen för att studera.
- Mariestads kommun tillstyrker förslaget att det ska införas en bestämmelse i kommunallagen som anger att kommunerna och landstingen ska verka för att de förtroendevalda ska kunna fullgöra sina uppdrag under trygga och säkra former.
- Mariestads kommun tillstyrker förslaget att det, under en begränsad tid, ska vara möjligt att vara ledig från sitt uppdrag för att vara föräldra- eller sjukledig.
- Mariestads kommun tillstyrker förslaget att kommunfullmäktiges presidium ska kunna fatta beslut om att en allmänpolitisk debatt ska hållas utan samband med ordinarie ärendehantering.
- Mariestads kommun avstyrker förslaget att utreda möjligheten att införa en medborgerlig förslagsrätt, en folkmotion, för att påverka den nationella beslutsprocessen.
- Mariestads kommun har inget att erinra mot förslaget att det ska framgå av kommunallagen att fullmäktige ska verka för att medlemmarna/medborgarna har förutsättningar att delta och framföra sina synpunkter inför beslut.

Det är dock viktigt att betona att det är kommunfullmäktige som beslutar om hur medlemmarna ska kunna delta och framföra sina synpunkter och vilka beslut som ska beredas med ett medborgerligt deltagande.

- Mariestads kommun har inget att erinra mot förslaget att kommuner och landsting ska lämna samlad information som är relevant för medborgarnas demokratiska delaktighet på kommunens/landstingets hemsida. Kommunen vill dock påtala att detta är en realitet redan idag.
- Mariestads kommun har inget att erinra mot de förslag som betänkandet lämnar i syfte att förstärka folkinitiativet.

Kommunstyrelsen

Ks § 123 (forts).

-
- Mariestads kommun har följande synpunkter på förslaget att medborgarförslag ersätts av ett nytt verktyg, folkmotion, som blir tvingade för alla kommuner och landsting. Mariestads kommun anser att antalet personer som krävs för att en folkmotion ska behandlas politiskt ska höjas. Mariestads kommun har inget att erinra mot att samma regler ska gälla vid undertecknande av folkmotionen och folkinitiativet.
 - Mariestads kommun avstyrker förslaget att en försöksverksamhet med sänkt rösträttsålder till 16 år sker vid valen till kommunfullmäktige 2018 och 2022. Kommunen anser att rösträttsåldern ska följa myndighetsåldern.
 - Mariestads kommun tillstyrker förslaget att den lokala demokratins funktionssätt ska ingå som en av insatserna i det nationella skolutvecklingsprogrammet samt att detta även ska gälla för kunskap om kritisk granskning och källkritik.
 - Mariestads kommun har inget att erinra mot förslaget att demokratisk delaktighet och inflytande för personer med funktionsnedsättning ska utgöra ett eget mål i den kommande funktionshindersstrategin.

Synpunkter på betänkandets bedömningar och rekommendationer

- Mariestads kommun delar betänkandets rekommendation att partierna bör arbeta aktivt med att söka upp nya medlemmar utanför de redan aktivas nätverk. Kommunen anser att detta är självklart.
- Mariestads kommun delar även rekommendationen att partierna bör verka för att partimedlemmarna på lokal nivå får möjligheter att delta i idéutvecklingen samt att oftare genomföra medlemsomröstningar. Kommunen anser att detta är självklart.
- Mariestads kommun tillstyrker betänkandets förslag att det ska genomföras en bredare översyn av partistödet med syfte att klargöra i vilken mån de olika formerna av partistöd används ändamålsenligt.
- Mariestads kommun ifrågasätter rekommendationen att partierna i en kommun bör komma överens om att samordna nomineringsprocessen med syfte att utjämna könsbalansen i styrelser och nämnder. Kommunen tar avstånd mot att partierna bör ha som princip att alltid nominera två kandidater: en man och en kvinna, vilket skulle underlätta valberedningens samordning.
- Mariestads kommun har inget att erinra mot rekommendationen att antalet politiska uppdrag inte ska minska ytterligare vid reformer av den politiska organisationen.
- Mariestads kommun anser att det är upp till respektive kommun att besluta om översyn av den politiska mötesstrukturen så att det går att ägna sig åt ett förtroendeuppdrag och samtidigt ha tid till heltidsarbete och familjeliv. Kommunen ifrågasätter även begreppet "heltidsarbete".

Kommunstyrelsen

Ks § 126 (forts).

- Mariestads kommun ställer sig positiv till att upprätta en praxis för den interna granskningen av maktutövningen i kommunen. Kommunen föredrar dock begreppen ”styrning och ledning” framför begreppet ”makt”.
- Mariestads kommun ställer sig även positiv till att kommunfullmäktige bör fatta beslut om uppdragsbeskrivningar som förtydligar rollfördelningen mellan olika förtroendevalda, i synnerhet den roll som ordförande i styrelsen och nämnder samt övriga kommunalråd har i politiken.
- Mariestads kommun ställer sig inte bakom förslaget att partierna internt eller gemensamt i fullmäktige bör överväga en begränsning i hur länge en enskild förtroendevald kan inneha ett tyngre uppdrag, t.ex. som ordförande i styrelse eller nämnd.
- Mariestads kommun ställer sig positiv till att formalisera medborgardialoger och andra samrådsprocesser. Som ett led i detta ställer sig Mariestads kommun positiv till att fullmäktige antar riktlinjer eller principer om när och inför vilka beslut som medlemmarna ska ges tillfälle att framföra synpunkter samt om hur medborgardialogerna ska genomföras. Denna modell har kommunen arbetat utifrån under ett flertal år.
- Mariestads kommun anser att det är upp till varje kommun att inrätta ungdomsråd och funktionshindersråd som en formell del av kommunens beredningsprocess. Det är därmed upp till kommunen att besluta om eventuella regelverk och reglementen för dessa råd.
- Mariestads kommun ställer sig positiv till att öka kunskapen bland skolelever om hur kommuner och landsting fungerar samt formerna för medborgerligt inflytande i det politiska beslutsfattandet.

Mats Karlsson (MP) reserverar sig mot nedanstående synpunkt till förmån för eget förslag:

Mariestads kommun ställer sig inte bakom förslaget att partierna internt eller gemensamt i fullmäktige bör överväga en begränsning i hur länge en enskild förtroendevald kan inneha ett tyngre uppdrag, t ex som ordförande i styrelse eller nämnd.

Johan Abrahamsson (M) och Björn Fagerlund (M) reserverar sig mot nedanstående synpunkt till förmån för eget förslag:

Mariestads kommun har inget att erinra mot rekommendationen att antalet politiska uppdrag inte ska minska ytterligare vid reformer av den politiska organisationen.

Ledamöterna från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet reserverar sig mot nedanstående synpunkter till förmån för eget yrkande:

Mariestads kommun ifrågasätter rekommendationen att partierna i en kommun bör komma överens om att samordna nomineringsprocessen med syfte att utjämna könsbalansen i styrelser och nämnder.

Kommunstyrelsen

Ks § 126 (forts).

Kommunen tar avstånd mot att partierna bör ha som princip att alltid nominera två kandidater: en man och en kvinna, vilket skulle underlätta valberedningens samordning.

Bakgrund

Regeringen gav i juli 2014 en särskild utredare i uppdrag att utarbeta förslag till åtgärder för att öka och bredda engagemanget inom den representativa demokratin. Uppdraget innefattade även att utarbeta förslag med syfte att stärka individens möjligheter till delaktighet i och inflytande över det politiska beslutsfattandet mellan de allmänna valen.

Uppdraget berör centrala aspekter av det demokratiska systemet och utredningen antog namnet 2014 års Demokrati-utredning – Delaktighet och jämlikt inflytande. Utredningens fokus är det som ibland kallas för mellanvalsdemokrati, d.v.s. individers möjligheter att utöva inflytande på andra sätt än genom de allmänna valen. Utredningen har överlämnat betänkandet, Låt fler forma framtiden, SOU 2016:5.

Uppdraget, såsom det framgår av direktiven, rör huvudsakligen två former av politisk påverkan:

- Möjligheten att utöva inflytande som förtroendevald inom ramen för de representativa beslutsformerna.
- Möjligheterna att som enskild individ eller tillsammans med andra påverka politiska beslutsfattare mellan valen.

Enligt direktiven skulle utredningen även belysa frågor om representation och om de förtroendevalda avspeglar befolkningssammansättningen utifrån kön, bakgrund, ålder och funktionsförmåga. Utredningen skulle även belysa frågor om ungas politiska representation, delaktighet och inflytande.

Betänkandet är både en redogörelse för tillståndet i demokratin och en samling förslag, bedömningar och rekommendationer till hur demokratin kan utvecklas och förstärkas.

De förslag som utredningen lämnar rör frågor som regeringen måste ta ställning till. Det är huvudsakligen frågor om lagförändringar, men även andra frågor som kräver ett regeringsbeslut.

Utredningen gör även bedömningar och dessa kan ses som rekommendationer till hur regering, kommun, landsting och andra aktörer borde agera i en viss fråga. Med en bedömning kan utredningen identifiera problem och resonera om att något borde göras på sikt, men behöver inte specificera exakt vad som ska göras.

Arbetsutskottets förslag

Förslaget överensstämmer med kommunstyrelsens beslut.

Kommunstyrelsen

Ks § 126 (forts).

Behandling på sammanträdet

Ida Ekeroth (S) ändringsyrkar att Mariestads kommun ska ställa sig positiv till rekommendationen att partierna i en kommun bör komma överens om att samordna nomineringsprocessen med syfte att utjämna könsbalansen i styrelser och nämnder. Partierna bör även ha som princip att alltid nominera två kandidater: en man och en kvinna, vilket skulle underlätta valberedningens samordning.

Marie Engström Rosengren (V) tillstyrker Ekeroths (S) yrkande.

Mats Karlsson (MP) tillstyrker Ekeroths (S) yrkande med ändringsyrkandet att Mariestad ska ställa sig bakom förslaget att partierna internt eller gemensamt i fullmäktige bör överväga en begränsning i hur länge en enskild förtroendevald kan inneha ett tyngre uppdrag, t ex som ordförande i styrelse eller nämnd.

Rune Skogsberg (C), Göran Hellström (L) samt Sven Inge Eriksson (KD) tillstyrker arbetsutskottets förslag till beslut.

Johan Abrahamsson (M) ändringsyrkar att Mariestads kommun ska avstyrka rekommendationen att antalet politiska uppdrag inte ska minska ytterligare vid reformer av den politiska organisationen.

Björn Fagerlund (M) tillstyrker Abrahamssons (M) ändringsyrkande.

Ordförande Johan Abrahamsson (M) ställer arbetsutskottets förslag och Mats Karlssons (MP) ändringsyrkande under proposition och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med arbetsutskottets förslag.

Ordförande Abrahamsson (M) ställer därefter arbetsutskottets förslag och eget ändringsyrkande under proposition och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med arbetsutskottets förslag.

Ordförande Abrahamsson (M) ställer sedan arbetsutskottets förslag och Ida Ekeroths (S) ändringsyrkande under proposition och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med arbetsutskottets förslag.

Ordföranden konstaterar att kommunstyrelsen därmed har beslutat i enlighet med arbetsutskottets förslag i sin helhet.

Underlag för beslut

2014 års Demokrati-utredning – Delaktighet och jämlikt inflytande, betänkandet Låt fler forma framtiden, SOU 2016:5.

Skrivelse upprättad av administrative chefen Ola Blomberg 2016-05-05, Sammanfattning av "Låt fler forma framtiden" – Betänkande av 2014 års Demokratiutredning (SOU 2016:5).

Kommunstyrelsen

Ks § 126 (forts).

Skrivelse upprättad av administrative chefen Ola Blomberg 2016-05-05, Yttrande över "Låt fler forma framtiden" - Betänkande av 2014 års Demokratiutredning (SOU 2016:5).

Skrivelse upprättad av kommunchef Lars Arvidsson, Yttrande över "Låt fler forma framtiden" - Betänkande av 2014 års Demokratiutredning (SOU 2016:5).

Expedieras till:

*Regeringskansliet, Kulturdepartementet, Enheten för demokrati och det civila sambället
Administrativ chef Ola Blomberg*